

Fiatalok a közösségben, fiatalok a közösségért

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

7. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Galambos Henriette

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Ajánlott időkeret	4 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A tanuló a modul során és végére legyen képes – észrevenni jelenségeket, problémákat, hiányosságokat a közvetlen környezetében – egyedül, vagy több társával együtt megtervezni, kivitelezni és értékelni egy pár órás tevékenységsort felnőtt közvetlen jelenléte és felügyelete nélkül – elfogadni, hogy jogai mellett bizonyos elvárásokat is támaszt vele szemben a szűkebb környezete
A modul témái, tartalma	Témái: Identitás – szocializáció, közösség; kapcsolatok – együttműködés, szolidaritás, felelősség; demokrácia – társadalmi részvétel, érdekérvényesítés, véleménynyilvánítás Tartalom: Egy kiválasztott helyi probléma elemzése, és a hozzá kapcsolódó megoldási lehetőségek mérlegelése, javaslatok kidolgozása
Megelőző tapasztalat	A „civilség”, az állampolgári részvétel fogalma és példái
Ajánlott továbbhaladási irány	Az akciótervek esetleges megvalósítása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: problémakezelés, kritikai gondolkodás Társas kompetenciák: csoporthoz tartozás, feladatvállalás, civil kezdeményezőkézség
Kapcsolódási pontok	NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: osztályfőnöki óra; társadalomismeret Modulokhoz: Osztályönarckép; Kulturális közösségek a lakókörnyezetben
Támogató rendszer	Zsók Ágnes–Garas Ildikó: <i>A DIA-modell</i> . Új Pedagógiai Szemle, 2003. július-augusztus www.i-dia.org www.onkentes.hu www.civitas.hu Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Önkonet Kft. Budapest, 2001

Módszertani ajánlás

Az itt javasolt tevékenységek és azok tanórai feldolgozása újszerű a mai iskolai gyakorlatban, pedig az ötlet maga egyáltalán nem újdonság. Része az iskolai életnek több magyar oktatási intézményben, valamint a nemzetközi érettségit adó gimnáziumokban, és sokhelyütt a világban, ahol az iskola deklaráltan vállalja az aktív állampolgárrá nevelést. Itt jegyezzük meg, hogy az Európa Tanács a 2005-ös évet a Demokráciára/Aktív állampolgárságra nevelés évének nyilvánította. A Civitas Egyesület Portfólió versenyében is hasonló módszerrel ösztönzik a gyerekeket arra, hogy kritikus módon közelítsenek környezetük problémáihoz, észrevegyék azokat a területeket, ahol változtatás szükséges, és saját cselekvési tervet dolgozzanak ki.

A tevékenységek egy része a tanórán kívül zajlik és azt feltételezi, hogy a gyerekeknek van alkalma és lehetősége az iskolai órakereteken kívül is együtt dolgozni, tevékenykedni 4-5 fős csoportokban.

A rendelkezésre álló 3 tanóra arra elég, hogy elindítsa a gyerekek gondolkodását, módszertani segítséget adjon, és megteremtse a beszámolás, feldolgozás, összegzés kereteit.

A modul egyik végpontja az elkészült poszterekből álló kiállítás, amit elsősorban egymásnak készítenek, hogy megoszthassák munkájuk eredményét. Érdemes előre megadni a poszterek méretét, és más formai elvárásokat, mint például azt, hogy minden csapatnak három, maximum 4 poszter elkészítésére van lehetősége. Ezek: a téma bemutatása – leíró rész; a kutatómunka eredményei – fotók, rajzok, interjúrészletek, statisztikák stb.; megoldási javaslatok; akcióterv.

Ha a tanárnak van erre kapacitása, mások számára is hozzáférhetővé teheti az elkészült anyagokat, mint pl. az osztályban tanító más tanárok, párhuzamos osztály, szülők stb. A modul elvégzése közben nem szabad szem elől téveszteni azt a hosszabb távú célt, hogy a gyerekek esetleg meg is valósítsák a felvázolt terveket. Ezt nem ajánlatos erőltetni, hiszen sok tényezőn múlik, hogy minek a megvalósulása reális, és mié nem. Már az is komoly eredmény, ha 1-2 miniprojekt megvalósul.

Gyakran feldolgozott témák: az iskolai büfé, a világítás, az udvar, az iskola környéke és biztonsága, szemét az iskolában, szelektív szemétyűjtés, az iskola „zöldítése”, akadálymentesítés, a gyerekek mozgásigényének kielégítése, graffitik, iskolai diszkó, korrepetálás stb. Ezek a témák csak példák, semmiképpen sem azt a célt szolgálják, hogy a tanár ezeket sugallja. Nagyon fontos része ennek az egész folyamatnak az, hogy a gyerekek ötleteiből, megfigyeléseiből induljon ki a folyamat, hiszen így lesznek igazán motiváltak a feladatok alapos elvégzésére (bővebben lásd a 2. sz. mellékletben).

A modul mellékletei

Tanári segédlet

P1 – A helyi problémát feldolgozó poszter készítésének szabályai

Tanulói segédletek

D1 – Értékelő lap a saját csoport munkájának értékeléséhez
A csoportok létszámának megfelelő példány szükséges.

D2 – Értékelő lap a másik csoport munkájának értékeléséhez
A csoportok létszámának megfelelő példány szükséges.